

Forsikring & Pension

Værdiopbevaringsenheder

**Forsikring
& Pension**

10 Indledning

Denne vejledning i værdiopbevaring skal give et indblik i de forskellige typer af pengeskabe både de gamle, der i dag findes hos brugerne, og de nye.

Vejledningen, der oprindeligt er udarbejdet af Rigspolitechefens Kriminalpræventive Sektion og Forsikring & Pension, indgår som en del af Forsikring & Pensions kategorisering af mekaniske sikringsforanstaltninger.

Vejledningen kan desuden anvendes som forsikringsbranchens og politiets fælles rådgivningsgrundlag i situationer, hvor virksomheder, forretningsindehavere eller privatpersoner ønsker rådgivning omkring eksisterende pengeskabe, eller ved valg af en tilsvarende ny.

Kontanter er et foretrukket bytte for tyve. Derfor kræver forsikringsselskaberne, at rede penge, pengerepræsentativer og værdipapirer opbevares i værdiopbevaringsenheder, der i styrke er afpasset værdien, samt eventuelt en elektronisk overvågning af enheden.

Vejledningen giver også anvisning på fastgørelse af enheder.

20 Definitioner

Skabe, der anvendes som indbrudssikring, har varierende modstandsevne over for indbrudsangreb. Modstandsevnen er afhængig af skabenes aflåsning og konstruktion samt det værktøj og den eller de angrebsmetoder, der anvendes. Hovedskillelinjen går mellem de såkaldte indbrudstestede skabe og de øvrige skabe.

Der findes i de forskellige europæiske og oversøiske lande en række testmetoder, som har til formål at beskrive skabenes teoretiske modstandsevne i forskellige risikosammenhænge.

I forhold til indbrudssikringen er det udelukkende den fysiske indbrudstest, som er relevant. Skabe, der er testede som brandsikre i en eller flere timer, yder normalt ingen modstandsevne over for indbrud. Dog findes der værdiopbevaringsenheder som også er brandklassificerede.

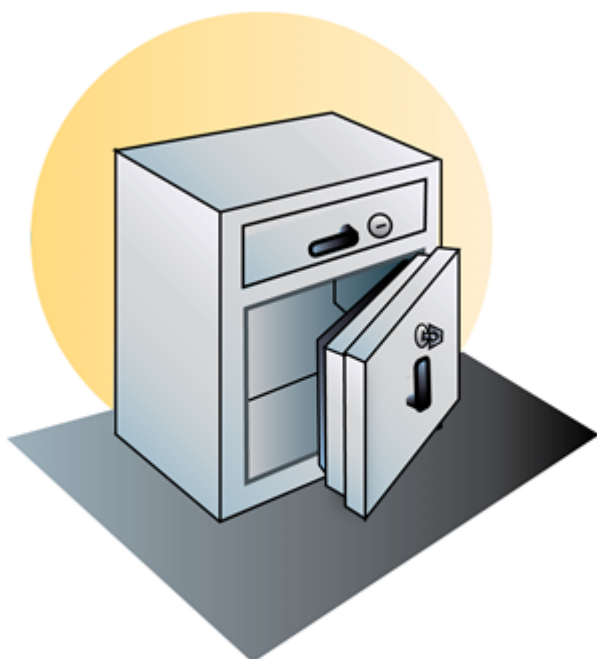

I dag testes og klassificeres
værdiopbevaringsenheder i Europa efter:
EN 1143-1 (værdiopbevaringsenheder) & EN 1143-2
(deponeringsbokse).
Skabe med lavere modstandsevne kan testes efter
EN 14450.

Værdiopbevaringsenhed

Deponeringsskab

Tidligere blev der kun anvendt testmetoder efter de nordiske standarder:

INSTA - Internordisk Standard

DS - Dansk Standard

NS - Norsk Standard

SFS - Finsk Standard

SS - Svensk Standard

SIS - Svensk Standard

Skafor - Standardtyvmetoden 211.04, hovedgruppe 2.

Disse testmetoder anvendes ikke længere.

Skabe, der anvendes som indbrudssikring, installeres af F&P-registrerede mekaniske installatører, som er uddannede hertil. En fortegnelse over disse findes på hjemmesiden www.sikringsguiden.dk.

Skabe, som benyttes til objektsikring jf. sikringsniveauerne 20-60, skal overvåges elektronisk af et AIA-anlæg, tilpasset sikringsniveauet.

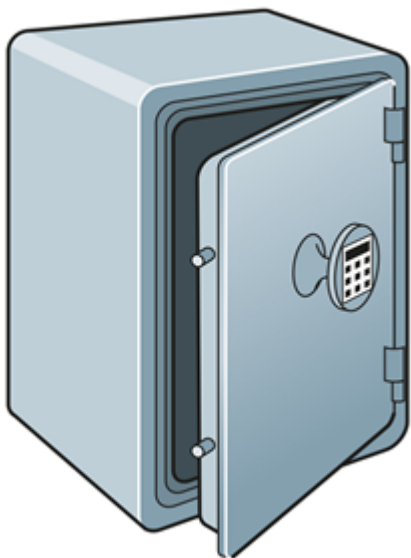
30 **Kategorisering af pengeskabe**

For at danne overblik over anvendeligheden af skabe prøvet efter de forskellige standarder og normer, er disse opdelt i 6 kategorier:

31 **Kategori 1 – Værdiopbevaringsenheder**

Testet efter:

- EN 1143-1
- INSTA 610
- DS 2121
- NS 5089
- SFS 3529
- SS 3000

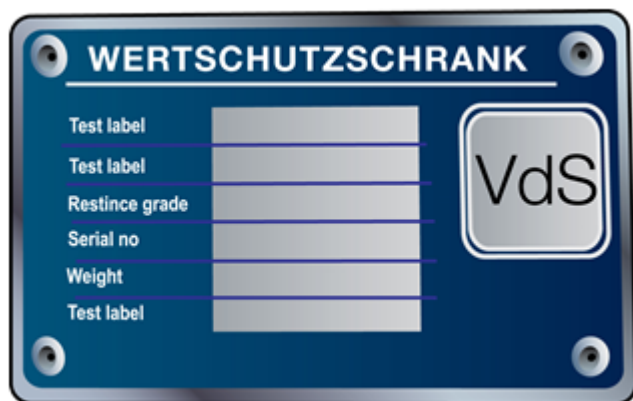

En værdiopbevaringsenhed, der er testet efter en af ovennævnte standarder, er egnet til beskyttelse af penge/pengerepræsentativer og/eller værdigenstande (tyvetækkelige varer) mod indbrudstyveri.

Skabe, som er testet efter disse standarder, er forsynet med mærkat indeholdende: firmanavn, typebetegnelse, fabrikationsår, produktnummer samt klasse/pointtal. Endvidere vil navnet på prøvningsinstituttet normalt fremgå.

Mærkatet er fastgjort på indersiden af døren.

Såvel let som tungt (professionelt) håndværktøj er anvendt ved testen.

For skabe testet jf. EN-standarden er modstandsevnen over for indbrudsangreb angivet i klasser ved anvendelse af romertal fra 0 til X. Standarden stiller ingen krav om minimumsvægt, hvorfor skabe, der vejer under 1.000 kg, skal fastgøres til stabil bygningsdel ved anvendelse af det i standarden beskrevne forankringshul(ler), hvis udtræksstyrke skal svare til minimum 50 kN (ca. 5.000 kg) for klasse 0, I, II og III – samt 100 kN (ca. 10.000 kg) for klasse IV og højere. Efter fastgørelse til stabil bygningsdel skal den samlede udtræksstyrke tilstræbes at modsvare ovenstående krav. Såfremt producenten eller importøren ikke har udarbejdet konkrete anvisninger for fastgørelse i overensstemmelse med ovennævnte, henvises der, hvad angår fastgørelsesmetoder, til afsnittet i slutningen af dette kapitel.

For skabe testet jf. de øvrige standarder er modstandsevnen over for indbrudsangreb angivet i point – minimumskravet for at opnå klassificering er 40 point. Standarderne stiller endvidere krav om en vægt på minimum 300 kg.

32 Kategori 2 – Værdiskabe

Testet efter – SIS 837501 (ophørt 1975 – erstattet af SS 3000).

Et værdiskab, der er testet efter denne standard, er egnet til beskyttelse af penge/pengerepræsentativer og/eller værdigenstande (tyvetækkelige varer) mod indbrudstyveri.

Skabe, der er testet efter denne standard, er forsynet med mærkat indeholdende: firmanavn,

typebestemmelse, SIS samt en af følgende betegnelser
V1, V2, V2S eller V3

Mærkatene er fastgjort på indersiden af døren.

Betegnelsen V1, V2, V2S, V3 er udtryk for modstandsevne over for indbruds-angreb. Laveste klasse er V1.

Såvel let som tungt (professionelt) håndværktøj er anvendt ved indbruds-prøvningen af de højst klassificerede skabe, og herefter gradueret til den laveste klassificering – V1, hvor der udelukkende er anvendt let håndværktøj.

Værdiskabe skal foruden at klare testen opfylde kravene til en fastsat minimums-vægt:

V1: Vægt min. 300 kg.

V2 og V2S: Vægt min. 700 kg.

V3: Vægt min. 700 kg

33 **Kategori 3 – Sikringsskabe**

Testet efter – Standardtyvmetoden 211.04, hovedgruppe 2.

Sikringsskabe testet efter denne prøvningsmetode er egnet til at beskytte værdigenstande (tyvetækkelige varer) mod indbrudstyveri. Eventuelt kan mindre summer af penge/pengerepræsentativer placeres i disse skabe.

Skabe indbrudstestet på Dansk Teknologisk Institut og klassificeret efter denne prøvningsmetode er forsynet med en mærkat med teksten: SKAFOR SIKRINGSSKAB eller F&P, model/type og standardtyvprøvningsnummer samt en af klassificeringsfarverne GUL, GRØN, BLÅ eller RØD. Ved indbrudsprøvningen er udelukkende anvendt let håndværktøj.

Skabenes modstandsevne over for indbrudsangreb er udtrykt i farven GUL, GRØN, BLÅ eller RØD, hvor GUL er den laveste og RØD den højeste. Sikringsskabe med vægt under 1.000 kg skal fastgøres til stabil bygningsdel.

Skabe, som kan sammenlignes med sikringsskabe

Skabe testet efter finske SFS5875, norske FG520, svenske SS3492 og europæiske EN 14450 (kun klasse "S2") kan betragtes som tilhørende kategori 3, idet:

Et sikringsskab i GUL klasse svarer til:
SS 3492 St.skab 1 og EN14450 S2.

Et sikringsskab i GRØN klasse svarer til:
SS 3492 St.skab 2.

Et sikringsskab i BLÅ klasse svarer til:
SFS 5875 og FG 520 og SS3492 Sikkerhedsskab.

Skabene skal fastgøres som sikringsskabe.

34 **Kategori 4 – Gamle pengeskabe**

Tidligere benævnt – egentlige pengeskabe.

Gamle pengeskabe (egentlige pengeskabe), som beskrevet nedenfor, kan på grund af ukendskab til disse skabes modstandsevne mod indbrudsangreb kun anvendes med særskilt accept fra forsikringsselskabet.

Skabene kan være egnede til at beskytte værdigenstande (tyvetækkelige varer) mod indbrudstyveri. Eventuelt kan mindre summer af penge/pengerepræsentativer placeres i disse skabe.

Gamle pengeskabe er fællesbetegnelsen for jern- eller stålskabe, der er fremstillet såvel før som efter 1975. Skabene har ikke været underkastet en af de førnævnte testmetoder, men de er fabrikeret med henblik på at modstå indbrudstyveri.

Skabene er sædvanligvis fremstillet af stålplader, som er svejset i alle sammenføjninger og forsynet med en dør af samme tykkelse som selve skabets konstruktion. Dørens rigeltræk aflåses med en pengeskabslås (kombinationslås og/eller dobbeltkamlås).

Låsesystemet påvirker tre eller flere bevægelige rigler i dørforkanten samt tre eller flere bevægelige rigler i bagkanten (som alternativ kan dørens bagkant eller faste rigler danne indgreb med karmen i hængselsiden).

Låsesystemet kan være beskyttet ved hjælp af sprængsikring og/eller skæresikring.

Foruden låsesystemet er det parametre som skabets vægtykkelse og vægt, der er afgørende for modstandsevnen.

a) De bedste af disse skabe er udført i min. 2 mm tyk helsvejet yderstålplade, ca. 10 cm tykt betonlag

samt en inderstålplade, og dørens forkant er udført i min. 6 mm stålplade.

Vægten er afhængig af rumfanget, men skal være over 700 kg.

b) En ringere konstruktion er min. 1,5 mm tyk, helsvejset yderstålplade, ca. 8 cm tykt betonlag samt en inderstålplade.

Vægten er afhængig af rumfanget, men skal være over 250 kg.

c) Den ringeste konstruktion af egentlige pengeskabe er skabe udført alene af min. 4 mm tyk yderstålplade.

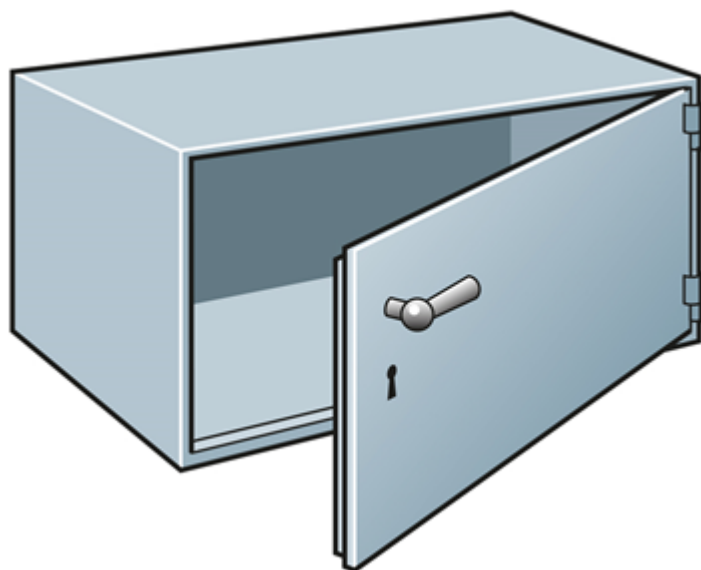
Disse skabe skal altid fastgøres til gulv eller væg, idet vægten, som er afhængig af rumfanget, alene skal overstige 90 kg.

35 **Kategori 5 – Gitterskabe/pladeskabe**

Testet efter – Standardtyvmetoden 211.04, hovedgruppe 1.

Gitter-/pladeskabe er fremstillet til beskyttelse af tyvetækkelige varer og inventar i forretninger m.v.

Skabene kan ikke benyttes til beskyttelse af penge/pengerepræsentativer mod indbrudstyveri.

Skabe, indbrudstestet på Teknologisk Institut og klassificeret efter denne prøvningsmetode, kan være forsynet med en mærkat med teksten: SKAFOR GITTERSKAB/PLADESKAB eller F&P, model/type og standardtyvprøvningsnummer samt en af

klassificeringsfarverne GUL, GRØN, BLÅ eller RØD. Ved indbrudsprøvningen er udelukkende anvendt let håndværktøj.

Skabenes modstandsevne over for indbrudsangreb er udtrykt i farven GUL, GRØN, BLÅ eller RØD, hvor GUL er den laveste og RØD den højeste.

Gitter-/pladeskabe *skal altid* være solidt fastgjort til fast bygningsdel. Fastgørelsen skal ske efter monteringsvejledningen og pkt. 50.

36 Kategori 6 – Andre skabe

F.eks.

- brandskabe/brandbokse
- dataskabe, disketteskabe
- dokument skabe
- tyndpladeskabe/møntbokse
- jernskabe/jernkister
- arkivskabe
- og lignende.

Dette er forskellige betegnelser for diverse stålskabe, som umiddelbart kan ligne “egentlige pengeskabe”.

Disse skabe, der er fremstillet i overensstemmelse med deres benævnelse (og evt. brandtestede), kan i forsikringsmæssig sammenhæng alene sidestilles med “almindeligt gemme” – f.eks. en aflåst skrivebordsskuffe. De er alle uegnede til beskyttelse af penge/pengerepræsentativer mod indbrudstyveri.

40 Vejledende beløbsgrænser for opbevaring i værdiopbevaringsenheder

Beløbene i skemaet er faste og indeksreguleres ikke.

Vejledende beløbsgrænser for opbevaring af rede penge i aflåste værdiopbevaringsenheder			
Kategori / point / klasse	Øvrige sikringsforanstaltninger		
	Alle værdiopbevaringsenheder under 1.000 kg skal fastgøres		
Beløb i INSTA-testede skabe kan forhøjes med kr. 3.000 for hvert point mellem 40-100 point og tilsvarende med kr. 6.000 for hvert point mellem 100-200 ved placering jf. sikringsniveau I. Ved elektronisk overvågning kan den	F&P-registrerede låseenheder på alle yderdøre	Sikringsniveau 20-O	Sikringsniveau 20-O samt bokskontakt

aktuelle faktor til forhøjelse af beløbet udledes af skemaet.				Overvåget alarmoverførsel	Overvåget alarmoverførsel med identifikation
Kategori 1 EN-1143-1, INSTA-610 og DS-2121					
EN-1143-1 grade	INSTA-610 point	DS-2121 point	Kroner	Kroner	Kroner
O			15.000	30.000	60.000
I			40.000	80.000	160.000
II			60.000	120.000	240.000
	40	60	100.000	300.000	600.000
III	70	100	200.000	600.000	1.200.000
	100	140	300.000	800.000	1.600.000
IV	130		500.000	1.500.000	3.000.000
	160		700.000	1.800.000	
V	190		900.000		
VI	300		Forsikringsselskabernes individuelle acceptpolitik		
VII	420				
VIII					
IX					
X					
Kategori 2 Værdiskabe testet jf. SIS 837501 – gammel svensk industristandard		SIS – klasse	Kroner	Kroner	Kroner
		V1	30.000	90.000	120.000
		V2	80.000	240.000	320.000
		V2 S	120.000	360.000	480.000
		V3	180.000	540.000	720.000
Kategori 3 Sikringsskabe testet jf. Standardtyvmetode, hovedgruppe 2		Skafor – klasse	Kroner	Kroner	Kroner
		GUL	5.000	15.000	20.000
		GRØN	5.000	15.000	20.000
		BLÅ	15.000	30.000	60.000
		RØD	45.000	90.000	180.000
Kategori 4 Gamle pengeskabe – uden test			30.000	60.000	120.000

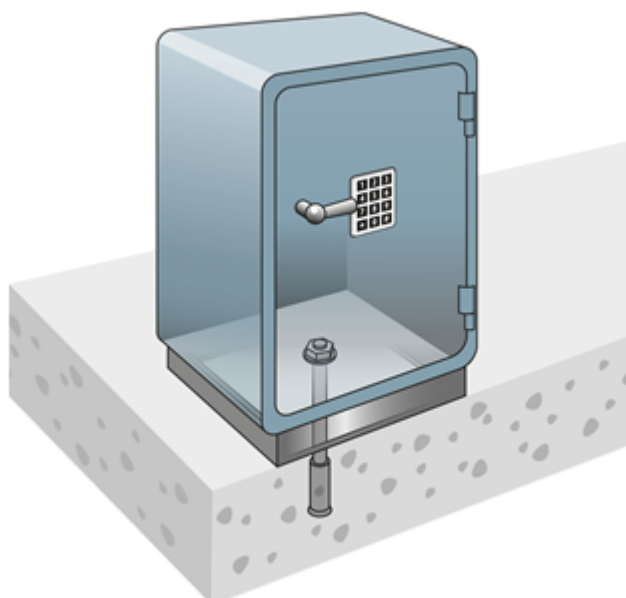
Kategori 5 og 6 Pladeskabe testet jf. Standardtyvmetoden, hovedgruppe1, samt f.eks. brand- og dokumentskabe	00	00	00
--	----	----	----

50 Fastgørelse af værdiopbevaringsenheder og sikringsskabe

Værdiopbevaringsenheder bør fastgøres til betonkonstruktioner ved anvendelse af ekspansions- eller limankre. Er enheden godkendt efter den nye europæiske standard for værdiopbevaringsenheder, EN 1143, er der dog kun få ekspansions- eller limankre, som er velegnede. Årsagen er, at der i henhold til standardens minimumskrav normalt kun vil være et forankringshul i bunden af enheden. Ved fastgørelsen skal der derfor anvendes særligt kraftige ekspansions- eller limankre.

I betongulv er ankre, som er beregnet for gennemstiksmontage, velegnede. Ved denne montageform bores hullet inde fra skabet, hvorefter ankret monteres gennem skabet uden at flytte dette. Anvendes indbøringsanker eller fastlimes en gevindstang, skal disse have en stålkvalitet på mindst 8.8.

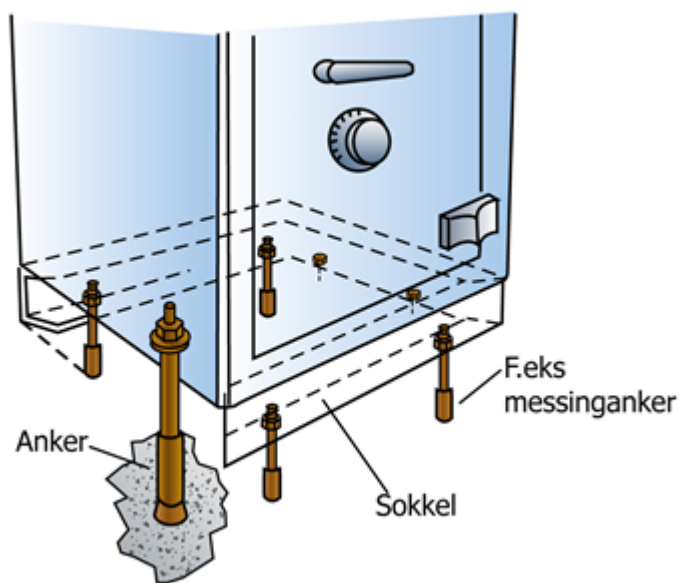
Er værdiopbevaringsenheden monteret på en sokkel, skal fastgørelsespunkterne beskyttes mod angreb med værktøj samt løftning med eksempelvis brækstænger. Sokler med løse dækplader kan ikke anvendes til værdiopbevaringsenheder, der kræves fastboltet.

51 **Særligt vedrørende sikringsskabe**

Fastgørelsen af sikringsskabe med vægt under 1.000 kg skal ske ved mindst 4 punkter med minimum Ø 10 mm bolte i stål kvalitet 8.8.

Fastgørelsen skal ske til stabil bygningsdel ved anvendelse af gennemgående bolte – eller ved anvendelse af tilsvarende ekspansionsbolte/klæbeankre, hvis indgreb er minimum 100 mm.

Til at modvirke gennemtrækning af møtrikkerne gennem skabets bund og sider, ved forsøg på bortfjernelse af skabet, skal der anbringes tykke spændeskiver med en stor diameter mellem møtrikkerne og skabets indvendige bund/side(r). Fastspændingen (møtrikkerne) skal ske fra skabets indvendige sider.

Boltene/limankrene skal placeres så tæt på skabets indvendige hjørner som muligt, og må maks. placeres 100 mm fra disse.

52 **Særligt vedrørende våbenskabe**

De såkaldte våbenskabe (sikringsskabe i BLÅ klasse), der normalt har et lille grundareal og en stor højde, skal af hensyn til risikoen for at brække skabet fri fra gulvet have fastgørelsens styrke forøget. Dette gøres ved supplerende at fastgøre skabet til væggen gennem bagpladen (*ryggen* af skabet).

53 **Fastgørelse af gitter- og pladeskabe**

Fastgørelsen af gitter og pladeskabe bør udføres efter retningslinjerne for gitre. Skabene skal fastgøres til gulvet, samt til en bagvæg, hvis dette er muligt. Der bør ikke være mere end ca. 200 mm mellem fastgørelsespunkterne, hvis der anvendes kraftige spånskruer. Ellers 300 mm, hvis der anvendes ekspansionsankre eller limteknik. Såfremt gulvet er skævt kan det af funktionsmæssige årsager være nødvendigt at klodse skabet op. Dette giver imidlertid mulighed for at bearbejde fastgørelsespunkterne eller løfte skabet med brækstænger. Derfor skal afstanden mellem skabets bund og gulvet beskyttes med en vinkeljernsafskærmning eller tilsvarende.

54 **Særligt om elektrisk betjening af gitter-/pladeskabe**

Er skabet forsynet med en elektrisk nøglekontakt, skal kablet til nøglekontakten være stramt og solidt fastgjort inde i skabet, så kablet ikke ved indbrudsforsøg kan trækkes ud af skabet og kortsluttes. Kontakten skal monteres inde i skabet, så nøglebetjeningen sker via et ca. Ø 15 mm hul i skabssiden.

Benyttes et kodetastatur, skal ledninger og kabler ligeledes være stramt og solidt fastgjort. Styre-/relæboks skal fastgøres solidt inde i skabet.

